

عنوان درس: روش شناسی مطالعات اجتماعی در سلامت (Social Methodology in Health) کد درس: ۱۶

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

هدف از این درس آشنایی با روش شناسی مطالعات اجتماعی در سلامت، ویژگی‌ها، نقش و تاثیر تعیین گره‌های اجتماعی بر روند بیماری‌ها و توزیع سلامتی در یک جامعه است.

شرح درس:

تمرکز عمده این درس بر مباحث مرتبط با دو مفهوم تعیین‌گره‌های اجتماعی سلامت و تاثیرات آن بر سلامتی یا بهره‌گیری از روش‌های مناسب و اپیدمیولوژی اجتماعی می‌باشد. مفاهیم مرتبط با اپیدمیولوژی اجتماعی به عنوان زیرشاخه‌ای از تعیین‌گره‌های اجتماعی، از جمله اثرات عوامل ساختاری-اجتماعی بر وضعیت سلامتی و پارادایم Socio_Psycho_Biological، دیدگاه جمعیت، استفاده از رویکردهای آماری جدید همچون تحلیل چندسطحی و اهمیت نظریه‌ها و رویکردها مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در این درس همچنین سلامت و تعیین‌گره‌های اجتماعی آن مانند میزان درآمد، سطح تحصیلات، شغل و طبقه اجتماعی به عنوان عوامل اصلی تاثیرگذار بر گسترش عدالت در سلامت و ایجاد فرصتی منصفانه برای همه مورد بحث قرار می‌گیرد. همچنین تاثیر عوامل اجتماعی بر شاخص‌های سلامتی مورد بررسی قرار گرفته و سیاست‌گذاری و اتخاذ راهکارهای مناسب برای حل مشکلات ناشی از این عوامل و کاهش بی‌عدالتی‌های سلامتی مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

- مولفه‌های اجتماعی سلامت، تعاریف و اهمیت
- مبانی نظری عدالت و دولت رفاه
- رویکرد Socio_Psycho_Biological و Bio_Psycho_Social
- مراقبت اجتماعی (Social Care)، خود مراقبتی (Self-Care) و مراقب‌های پزشکی (Medical Care)
- اندازه‌گیری و تفسیر نابرابری در سلامت
- روش‌شناسی ارزیابی عدالت و تعیین‌کننده‌های اجتماعی
- اندازه‌گیری فقر
- سیاست‌گذاری برای کاهش فقر و نابرابری
- حمایت‌های اجتماعی
- شاخص‌های وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانوارها
- اثرات تعیین‌گره‌های اجتماعی سلامت روی سلامتی (تئوری‌ها، رویکردها، مکانیسم‌ها و مسیرها)
- برنامه‌های جهانی برای ارتقای تعیین‌گره‌های اجتماعی سلامت
- تجربه‌های جهانی برای ارتقای وضعیت عوامل اجتماعی تاثیرگذار بر سلامت
- روش‌های تحلیل عدالت

- روش های تحلیل عوامل موثر بر نابرابری
- پژوهش های مشارکتی مبتنی بر جامعه
- روش های توصیف و تحلیل شبکه های اجتماعی
- سرمایه اجتماعی، مفاهیم و ارتباط با سلامتی
- ساختار اجتماعی و تاثیر بر سلامت
- برنامه های بلندمدت ملی توسعه اقتصادی اجتماعی کشور
- نقش سازمان ها و نهادهای مختلف در ارتقای وضعیت عوامل اجتماعی
- تهیه برنامه مداخله ای برای همکاری بین بخشی
- سلامت در همه سیاست ها: مفهوم، چارچوب و ابعاد، نقش دولت ها و سازمان های مردم نهاد در «سلامت در همه سیاست ها» در تمام سطوح

*تفکیک مباحث به نظری و عملی و یا ارایه قسمتی از یک مطلب به صورت عملی و ارایه قسمت دیگر از همان مطلب به صورت نظری، براساس نظر استاد مربوطه می باشد.

منابع آموزشی درس: (آخرین چاپ)

1. Kaufman JS. Methods in social epidemiology; John Wiley & Sons; 2017.
2. World Health Organization. Commission on social determinants of health. Action on the social determinates of health: learning from previous experiences. Geneva: WHO. Latest edition
3. Marmot M and Wilkinson RG. Social determinates of health. Oxford university press. Latest edition
4. Berkman LF, Kawachi I(Eds). Social epidemiology. Oxford: new York. Latest edition
5. Marmot M. Health in an unequal world: social circumstances, biology and disease. Clinical Medicine. 2006;6(6):559.
6. Kronenfeld JJ. Social Determinants, Health Disparities and Linkages to Health and Health Care; Emerald Group Publishing; 2013.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ۲۰٪ حضور در کلاس و انجام تکالیف در زمان مقرر
- ۴۰٪ کار عملی
- ۴۰٪ موفقیت در آزمون تکوینی و پایانی (در طول و پایان دوره)

